

L'ARXIU DE LES COVES: EL PAPER I EL TEMPS

IN MEMORIAM A.A.N.S.

César Pallarés Torres

La imatge que té la gent de l'arxiu és un lloc on s'amuntonen papers vells de tota mena, que ja no valen i que ningú s'atreuix a tirar-los. I no es errada del tot aquesta imatge, però si cal matisar-la.

L'arxiu és en primer lloc un espai (físic) on es conserva la documentació que ha generat una institució, en el cas de Les Coves, l'arxiu municipal conserva tota la documentació que ha generat l'Ajuntament a

través dels anys. Però a més l'arxiu deu tenir un sistema d'organització i recuperació documental que localitze els documents en el menor temps possible. Fent una analogia amb un ordinador, l'edifici, les estanteries i fins i tot les caixes de cartó on es guarden els documents seria el *hardware*, mentre que el sistema d'organització seria el *software*, i els documents que es contenen, la *informació*.

Situació de l'arxiu

A la meua arribada, l'arxiu municipal es trobava en dues ubicacions físiques diferents: la documentació administrativa (la que encara està vigent), es trobava als baixos de l'ajuntament, mentre que la històrica estava a Sant Ferran. L'organització era bona per la documentació administrativa, i part de la històrica, que un antic funcionari de l'Ajuntament es va preocupar en organitzar i al que li estic profundament agraït. Però, quan arribem als anys 70-80 i principis dels noranta, tota la documentació d'aquest període es troba barrejada, sense cap tipus d'ordre i per a organitzar-la fa falta perdre molt de temps.

El projecte

El projecte que estic desenvolupant, administrativament està finançat per la Universitat Jaume I i la Diputació de Castelló, i del que l'Ajuntament ha demanat participar, el que demostra una preocupació pel patrimoni local que es va estenen. Edicions anteriors han dut becaris per a organitzar els arxius municipals de pobles com Onda, L'Alcora, Betxí o Artana, que presentaven també una situació prou deficient



dels seus fons documentals, creant-se en els més grans, la plaça d'arxiver. El projecte consistix bàsicament en la recuperació i classificació de la documentació antiga i la implantació d'un sistema d'organització tant per a la documentació històrica com per a la administrativa.

El primer pas és la creació d'un quadre de classificació. L'arxiu administratiu ja en tenia un, però s'ha remodelat per tal de catalogar també la docu-

mentació històrica. El segon, és habilitar espai per a dipositar la documentació: com no hi ha prou de lloc a l'Ajuntament, aquest albergarà la documentació administrativa, mentre que la històrica permanixerà a Sant Ferran. La ubicació física és secundària quan hi ha un **bon sistema d'organització**, en format de base de dades. A l'arxiu implantarem una versió creada per Alejandro Núñez, arxiver d'Onda, amic company i mestre, recentment desaparegut, que permet la ràpida recuperació de qualsevol document.

La documentació s'agrupa de baix a dalt, en seccions, subseccions, sèries, subsèries i expedients, expurgant-se primer la que no es relevant de ser conservada. Per exemple, la reforma d'una casa constituïria un expedient, que estaria dintre de la subsèrie obres menors, de la serie obres particulars, dintre de la subsecció urbanisme pertencient a la secció de secretaria.

Els papers de les Coves i els papers de Salamanca

La documentació que ens podem trobar a l'arxiu és la que ha generat l'Ajuntament a través dels anys, però malgrat els centenars d'anys d'història que té les Coves, els documents que es conserven, com a la immensa majoria dels municipis petits de Castelló, comencen als últims anys de la Guerra Civil, quan van entrar les tropes nacionals. De la documentació anterior queden alguns petits tresors, com llibres d'actes de la República o un projecte per a construir una escola rural al mas d'En Rieres, síntesi de la política republicana de foment de l'educació.

La documentació anterior s'ha perdut per dos motius, ambdós relacionats: o s'ha cremat o el que es va salvar està a